

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/3/2023
Identifikačné číslo spisu: 7117222331
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:7117222331.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., Praha 4 - Michle, Želetavská 1525/1, Česká republika, IČO: 649 48 242, organizačná zložka v SR UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., pobočka zahraničnej banky, Bratislava, Šancová 1/A, IČO: 47 251 336, zast. ALTER IURIS, s. r. o., Bratislava, Tolstého 9, IČO: 36 708 771, proti žalovanej Y. W., narodenej E., W., zast. advokátom JUDr. Miroslavom Katunským, Košice, Floriánska 16, o určenie neúčinnosti právneho úkonu, pôvodne vedenom na Okresnom súde Košice - okolie pod sp. zn. 14C/255/2017, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 31. marca 2022 sp. zn. 3Co/105/2021, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 31. marca 2022 sp. zn. 3Co/105/2021 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice - okolie (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom 29. apríla 2021 č. k. 14C/255/2017-116 prvým výrokom (I.) určil, že právny úkon - Kúpna zmluva, podľa ktorej bol dňa 7. septembra 2017 Okresným úradom Košice, katastrálny odbor, povolený vklad vlastníckeho práva pod č. vkladu P., uzatvorená medzi P. O., rod. O., rodné číslo XXXXXX/XXXX, dátum narodenia E., trvale bytom X., štátna príslušnosť SR, ako predávajúcim a žalovanou ako kupujúcou, na základe ktorej sa žalovaná stala výlučným vlastníkom pozemkov vedených Okresným úradom Košice, katastrálny odbor, okres: Košice - okolie, obec J., katastrálne územie O., zapísané na LV č. XXXX, a to k pozemku s parc. č. 236/28 (parcely registra „C“) o výmere 674 m², druh pozemku orná pôda, a parc. č. 236/29 (parcely registra „C“) o výmere 387 m², druh pozemku orná pôda, je voči žalobcovi právne neúčinný; druhým výrokom (II.) žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100 %.

1.1. Súd prvej inštancie vec právne posúdil v zmysle § 42a ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 42b ods. 1, 2, 4 OZ a dospel k záveru o dôvodnosti uplatneného nároku, a preto žalobe v celom rozsahu vyhovel.

1.2. Súd prvej inštancie v tomto konaní dospel k záveru, že v predmetnom spore má žalobca aktívnu legitimáciu, ktorý má v čase rozhodovania súdu voči dlžníkovi vymáhateľnú pohľadávku, t. j. keď je

pohľadávka splatná, keď má veriteľ podklad pre výkon rozhodnutia (tzv. exekučný titul). Rovnako je daná aj pasívna vecná legitímácia v spore, nakoľko žalovaná je kupujúca z kúpnej zmluvy zo 6. septembra 2017.

1.3. Čo sa týka preukázania ukrátenia uspokojenia vymáhateľnej pohľadávky veriteľa mal súd za to, že žalobca v predmetnom konaní preukázal zmenšenie majetku zmenečného ručiteľa P. O., nar. E., ktorý bol v tom čase spoločníkom a konateľom dlžníka, ako to vyplýva aj z predložených dôkazov a je zrejmé, že tesne v čase predaja sporných nehnuteľností došlo s účinnosťou dňa 9. septembra 2017 k prevodu spoločnosti Konkast, s. r. o., so sídlom Riazanská 675/2, 831 03 Bratislava, IČO: 36 601 128, novému spoločníkovi spoločnosti Simple Pay s. r. o., so sídlom Karpatské námestie 10/A, 831 06 Bratislava, IČO: 50 930 079. Rovnako P. O., (...), ako zmenečný ručiteľ dlžníka, previedol na základe kúpnej zmluvy zo 6. septembra 2017 a následným urýchlým vkladom do katastra nehnuteľností dňa 7. septembra 2017 sporné nehnuteľnosti na žalovanú, ktorá nadobudla k sporným pozemkom vlastnícke právo. Na základe uvedených dôkazov žalobcom má súd za to, že došlo k zmenšeniu majetku zmenečného ručiteľa a bola naplnená jedna zo základných podmienok pre podanie odporovacej žaloby.

1.4. Vo vzťahu k vedomosti žalovanej o prípadnom úmysle zmenečného ručiteľa, poukazoval na časovú chronológiu jednotlivých úkonov (uzavretie kúpnej zmluvy predchádzalo k prevodu spoločnosti Konkast, s. r. o., novému spoločníkovi spoločnosti Simple Pay s. r. o. v čase, keď bol zmenečný ručiteľ spoločníkom a konateľom dlžníka). Na základe uvedených skutočností súd skúmal, či v danom prípade išlo o prevod bezodplatný, kde by bolo možno uvedené očakávať existenciu prípadnej vedomosti žalovanej o úmysle zmenečného ručiteľa ukrátiť žalobcu ako veriteľa. Súd prvej inštancie konštatoval, že v priebehu konania bolo medzi sporovými stranami sporné, či išlo o bezplatný prevod, alebo či bola zaplatená kúpna cena titulom uzavretej kúpnej zmluvy vo výške 65.000,00 eur, ako to vyplýva z uzatvorenej kúpnej zmluvy zo 6. septembra 2017. Žalovaná ale v priebehu konania súdu nepreukázala žiadny dôkaz (doklad, potvrdenie o zaplatení kúpnej ceny), ktorý by jednoznačne preukazoval zaplatenie kúpnej ceny, a preto mal za to, že žalovaná v tomto smere neuniesla dôkazné bremeno, a čo sa týka zaplatenia kúpnej ceny nebolo to preukázané ani formou vystavenej zmenky, ani postupný výber z banky rok, dva predtým pred uzatvorením kúpnej zmluvy, a čo sa týka výberu hotovosti zrealizovaného žalovanou dňa 12. decembra 2014 vo výške 50.000,00 eur z podnikateľského účtu, ktorého majiteľom bola spoločnosť JKAC s. r. o., tento dôkaz súd považoval za nevierohodný vzhľadom na časový rozdiel medzi samotným výberom hotovosti dňa 12. decembra 2014 a uzatvorením kúpnej zmluvy dňa 6. septembra 2017, pričom aj výška sumy bola v rozpore s tvrdeniami žalovanej v priebehu konania.

1.5. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v zmysle § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) s odkazom na § 255 ods. 1 CSP vychádzajúc z plného úspechu žalobcu v tomto konaní.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 31. marca 2022 č. k. 3Co/105/2021-169 rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP a žalobcovi priznal proti žalovanej 100 % nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. V prejednávanej veci odvolací súd dospel k záveru, že odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP uplatnené žalovanou nie sú naplnené. Odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci ak dospel k záveru o naplnení zákonných predpokladov v zmysle § 42a OZ. Nakoľko v priebehu odvolacieho konania nedošlo k zmene skutkového ani právneho stavu, odvolací súd poukázal v rozsudku v zmysle § 387 ods. 2 CSP na skutkové zistenia a právne posúdenie použité súdom prvej inštancie.

2.2. Na zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku a k odvolacím námietkam žalovanej odvolací súd považuje za potrebné dodať, že v danom prípade odvolacie námietky žalovanej vychádzali zo skutočností nepreukázania naplnenia zákonných predpokladov v zmysle § 42a OZ titulom ukrátenia uspokojenia vymáhateľnej pohľadávky uzatvorením právneho úkonu, t. j. kúpnej zmluvy zo 7. septembra 2017, ktorá by mala byť voči žalobcovi právne neúčinná, nakoľko dlžník dňa 30. mája 2016 uzatvoril so spoločnosťou Konkast, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Riazanská 375/2 ako klientom zmluvu o kontokorentnom úvere, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 120.000,00 eur v prospech dlžníka ako klienta, a to s následným uzatvorením dohody o vydaní a vyplnení blankozmenky na sumu 120.000,00 eur s príslušenstvom s tým, že dlžník porušil svoje povinnosti vyplývajúce z podmienok v dohodnutej zmluve a napriek tomu, že žalobca dňa 17. augusta 2017 pristúpil k vyhláseniu predčasnej

splatnosti úveru, čo aj oznámil dlžníkovi, ktorý tak o hore uvedených úkonoch mal vedomosť, nakoľko mu boli doručené, zmenečný ručiteľ kúpnu zmluvou zo 6. septembra 2017 previedol vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti na žalovanú, ktorá v konaní nevedela hodnoverne a presvedčivo vyvrátiť tvrdenie žalobcu o nezaplatení kúpnej ceny s tým, že s účinnosťou od 9. septembra 2017 aj došlo k zmene spoločníka dlžníka, t. j. k zmene konateľa dlžníka, ako aj k zmene obchodného mena, pričom jediným spoločníkom dlžníka sa stala spoločnosť Simple Pay s. r. o., so sídlom v Bratislave, Karpatské námestie 10/A, čím aj podľa odvolacieho súdu z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva časová súvislosť vykonaných úkonov, ako aj úmysel dlžníka žalobcu ukrátiť uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky. Žalovaná v konaní hodnoverne nespochybnila, že z jej strany bola zaplatená kúpna cena, nakoľko doba od výberu hotovosti vo výške 50.000,00 eur dňa 12. decembra 2014 a uzatvorením kúpnej zmluvy dňa 6. septembra 2017 to spochybňuje s tým, že v konaní ani nebolo preukázané, aby dlžník okrem tohto majetku vlastnil aj iný majetok, ktorý by postačoval na úhradu jeho dlhu žalobcovi. Podľa odvolacieho súdu boli v spore naplnené zákonné podmienky titulom odporovateľnosti právneho úkonu v zmysle ustanovenia § 42a OZ, keďže z krokov žalovanej a ich časovej súvislosti nebol preukázaný v konaní opak, čím sú odvolacie námietky zo strany žalovanej nedôvodné a právne irelevantné.

2.3. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Dovolateľka v dovolaní uviedla, že v prejednávanej veci boli a sú rozhodujúce tri podstatné otázky: 1. Či žalobca disponuje voči dlžníkovi vymáhateľnou pohľadávkou. 2. Či dlžník kúpnu zmluvu, podľa ktorej bol dňa 7. septembra 2017 Okresným úradom Košice, katastrálny odbor, povolený vklad vlastníckeho práva pod č. vkladu P., uzatvoril v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa. 3. Či bol tento úmysel dlžníka žalovanej známy.

3.2. V rámci prvej otázky je potrebné sa vysporiadať s tým, čo je možno považovať za vymáhateľnú pohľadávku. V tomto smere žalovaná poukazuje na rozsudok najvyššieho súdu z 24. júna 2020 sp. zn. 6Cdo/237/2017. Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu, s ktorým sa stotožnil odvolací súd vyplýva, že tento za vymáhateľnú pohľadávku považoval pohľadávku, ktorej splnenie možno vynútiť cestou exekúcie, t. j. pohľadávky, ktorá bola veriteľovi priznaná vykonateľným rozhodnutím alebo iným titulom, podľa ktorého možno nariadiť exekúciu. Dôkazné bremeno o preukázaní existencie vymáhateľnej pohľadávky spočíva na žalobcovi. Tento však judikovanou pohľadávkou voči dlžníkovi ku dnešnému dňu nedisponuje. Napriek skutočnosti, že z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by žalobca voči dlžníkovi disponoval judikovanou pohľadávkou, súdy nižšej inštancie dospeli k záveru, že sú naplnené zákonné predpoklady v zmysle § 42a OZ. Odvolací súd sa tým odklonil od ustálenej judikatúry, keď síce dospel k záveru, že za vymáhateľnú pohľadávku možno považovať iba judikovanú pohľadávku, následne však fakticky za vymáhateľnú pohľadávku uznal i pohľadávku, ktorá nebola ku dnešnému dňu súdom právoplatne priznaná.

3.3. Vo vzťahu k druhej otázke žalovaná v rámci svojho odvolania namietala, že podľa ustálenej judikatúry sa za ukracujúce nepovažujú tzv. ekvivalentné právne úkony, pri ktorých nedochádza k objektívnemu zmenšeniu majetku dlžníka. O ukracujúci právny úkon v zmysle ustanovenia § 42a OZ nejde vtedy, ak dlžník dostal za prevedené veci, práva alebo iné majetkové hodnoty od nadobúdateľa skutočne (reálne) ich obvyklú cenu, alebo mu za ne bola inak poskytnutá primeraná (rovnocenná náhrada) (Rc 30/2009). Žalovaná vo svojom odvolaní zdôraznila, že to, že právnym úkonom dlžníka došlo k skutočnému (faktickému) ukráteniu veriteľa je povinný v konaní preukázať žalobca, a nie žalovaná. Žalobca nevyplatenie kúpnej ceny iba tvrdil, v tom smere však nepredložil jediný dôkaz, naopak z výpovede žalovanej, p. P. O., ako i z predložených listinných dôkazov vyplývalo, že kúpna cena bola skutočne uhradená. Z odôvodnenia odvolacieho súdu však vyplýva, že dôkazným bremenom v konaní v tomto smere odvolací súd zaťažil práve žalovanú, ktorá podľa jeho názoru v konaní nevedela hodnoverne a presvedčivo vyvrátiť tvrdenie žalobcu o nezaplatení kúpnej ceny. Dôkazné bremeno preukázať, že táto podmienka úspešnej odporovateľnosti právneho úkonu je splnená, je teda na žalobcovi (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu z 30. marca 2017 sp. zn. 5Obdo/4/2016). Žalovaná má za to, že nakoľko ju súd v konaní zaťažil dôkazným bremenom, ktoré mal v konaní uniesť žalobca a nie žalovaná, týmto nesprávnym procesným postupom súd žalovanej znemožnil, aby uskutočňovala jej

patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Zároveň sa súd pri posúdení otázky, na ktorej z procesných strán spočíva dôkazné bremeno ohľadom preukázania ukrátenia veriteľa, odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP).

3.4. K tretej otázke žalovaná v odvolaní namietala, že jej údajná vedomosť o úmysle dlžníka preukázaná v konaní nebola a zároveň, že z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, ako k uvedenému záveru súd prvej inštancie dospel. Odvolací súd sa s uvedenou námietkou žiadnym spôsobom nevysporiadal, iba uviedol, že sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že došlo k naplneniu zákonných predpokladov v zmysle § 42a OZ. Žalovanej nie je zrejmé, na základe akej skutočnosti (z odôvodnení súdov nižších inštancií nie je možné vyčítať) súd prvej inštancie a odvolací súd dospeli k záveru, že tým, že p. P. O. predal svoj obchodný podiel v obchodnej spoločnosti Konkast, s. r. o. preukazuje vedomosť žalovanej (ktorá o tomto predaji nemala žiadnu vedomosť, nebola jeho účastníkom) o úmysle p. P. O. ukrátiť predajom svojich nehnuteľností svojho veriteľa.

3.5. Navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolanie žalovanej je v celom rozsahu neprípustné, preto žiadal, aby najvyšší súd dovolanie odmietol a priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f) CSP) zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

8. Žalovaná v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietala porušenie práva na spravodlivý proces nedostatočným odôvodnením (nepreskúmateľnosťou) rozhodnutia odvolacieho súdu (aj okresného súdu), najmä vo väzbe na vymáhateľnú pohľadávku, úmysel dlžníka kúpnu zmluvou, ktorej vklad bol povolený dňa 7. septembra 2017 pod č. P., ukrátiť svojho veriteľa a vedomosť žalovanej o tomto úmysle dlžníka. Tiež namietala nedostatky v dokazovaní.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie a rozhodnutie súdov v prejednávanej veci tak, aby konanie ako celok bolo nielen zákonné, ale aj spravodlivé.

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou

práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

10.1. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porovnaj I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či sp. zn. 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., sp. zn. 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

11. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Jednou z najdôležitejších súčastí základného práva na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je povinnosť súdu vyrovnáť sa s argumentmi sporovej strany. V tomto kontexte nie je úlohou skúmať, či zo strany súdu boli poskytnuté vecne správne odpovede, ale či nastolené otázky relevantného významu pre vec boli zodpovedané dostatočne vyčerpávajúco.

11.1. Faktické a právne zdôvodnenie rozsudkov nižších súdov musia byť primerane obsiahle. Odvolací súd sa vysporiada ako s faktami, tak aj s právnou argumentáciou súdov nižších inštancií, rovnako ako s návrhmi predloženými odvolateľom/dovolateľom (...) odvolací súd sa musí zaoberať argumentmi odvolateľa/dovolateľa (porovnaj Bochan proti Ukraine, č. 7577/02, § 84, 3. máj 2007).

11.2. Funkciou odôvodneného rozsudku (rozhodnutia) je umožniť stranám sporu podať účinný opravný prostriedok a ukázať im, že boli vypočuté (...), že dôvody rozhodnutia boli dostatočne jasné a zrozumiteľné a vzali do úvahy argumenty uvádzané v opravnom prostriedku (Klemeco Nord AB proti Švédsku, č. 73841/01, § 42, 19. december 2006).

12. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

12.1. Podľa § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

12.2. Podobne judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá však na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

12.3. Podľa § 393 ods. 2 CSP v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. (...)

12.4. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby

odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

13. V súlade s vyššie uvedeným súd v odôvodnení rozhodnutia musí podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozhodnutia a musí sa vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, príp. ak sa odvolací súd stotožní s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré nemá náležitosti odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP a uvedený nedostatok sám neodstráni, jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné. Takéto arbitrárne rozhodnutie súdu odníma účastníkovi možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje jeho právo na spravodlivý súdny proces (čo zakladá vadu konania podľa § 431 ods. 1 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP), pretože mu upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov.

14. V danom prípade predmetom sporu bolo určenie, že kúpna zmluva, podľa ktorej bol dňa 7. septembra 2017 Okresným úradom Košice (...) povolený vklad vlastníckeho práva pod č. vkladu P., uzatvorená medzi P. O., (...) ako predávajúcim a žalovanou ako kupujúcou je voči žalobcovi neúčinná podľa ustanovenia § 42a OZ.

15. Žalovaná už v konaní pred súdom prvej inštancie (viď bod 4. odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu), ako aj v odvolacom konaní (viď bod 8. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, namietala otázku zmenšenia majetku dlžníka (zmeničného ručiteľa) a vedomosti žalovanej o úmysle dlžníka ukrátiť veriteľa, resp. vôbec naplnenia zákonných predpokladov v zmysle § 42a OZ a v tomto smere unesenia dôkazného bremena žalobcom.

16. Z obsahu odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP stotožniac sa s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie vrátane správnych skutkových a právnych záverov v zmysle § 387 ods. 2 CSP (pozri odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu). Je tak zjavné, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je treba posudzovať v kontexte s dôvodmi uvedenými v rozsudku okresného súdu, pretože prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. V danom prípade to však neplatí.

16.1. V rozhodnutí okresného súdu k vedomosti žalovanej o úmysle zmeničného ručiteľa ukrátiť veriteľa ako predpokladu odporovacej žaloby okresný súd v bode 23. uviedol: „že preukazovanie toho, či úmysel ukrátiť veriteľa bol známy druhej strane, je zložitou skutkovou otázkou, ktorá by sa mala posudzovať v celom súbehu okolností, za ktorých došlo k právnemu úkonu. Napriek tomu, že zákon používa formuláciu, ktorá by nasvedčovala tomu, že na odporovateľnosť stačí úmysel ukrátiť veriteľa, musí dôjsť k skutočnému (faktickému) ukráteniu. Úmysel sám osebe, bez ukrátenia uspokojenia nároku veriteľa, nestačí na vznik nároku na odporovanie. Vo vzťahu k vedomosti žalovanej o prípadnom úmysle zmeničného ručiteľa má súd za to, že žalovanej byť známy mohol, vzhľadom k časovej chronológii jednotlivých úkonov (uzavretie kúpnej zmluvy predchádzalo k prevodu spoločnosti Konkast, s. r. o., novému spoločníkovi spoločnosti Simple Pay s. r. o. v čase, keď bol zmeničný ručiteľ spoločníkom a konateľom dlžníka). (...)“ Odvolací súd k odvolacej námietke žalovanej o naplnení zákonných predpokladov podľa § 42a OZ vrátane vedomosti žalovanej o úmysle dlžníka ukrátiť veriteľa v bode 29. svojho odôvodnenia uviedol, že „(...) aj podľa odvolacieho súdu z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva časová súvislosť vykonaných úkonov, ako aj úmysel dlžníka žalobcu ukrátiť uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky. Žalovaná v konaní hodnoverne nespochybnila, že z jej strany bola zaplatená kúpna cena (...)“

16.2. Z hľadiska pojmov použitých súdmi nižšej inštancie, a to „časovej súvislosti vykonaných úkonov“, resp. „časovej chronológie jednotlivých úkonov“ dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na obsah spisu, z ktorého vyplývajú nasledovné úkony: dňa 30. mája 2016 došlo k uzavretiu zmluvy o kontokorentnom úvere (pozri č. I. 16 a nasl. spisu) medzi žalobcom a spoločnosťou REJA CATERING s. r. o. (neskôr došlo k zmene obchodného mena z REJA CATERING s. r. o. na Konkast, s. r. o.), v ktorej bol P. O. spoločníkom, aj konateľom. Ďalej z obsahu spisu vyplýva, že na zabezpečenie úveru došlo dňa 30. mája 2016 k dohode o vydaní blankozmenky medzi žalobcom a P. O. (pozri č. I. 23 a

nasl. spisu). Tiež z obsahu spisu vyplýva, že dňa 6. septembra 2017 bola uzavretá kúpna zmluva k nehnuteľnostiam medzi žalovanou a P. O. (pozn. dovolacieho súdu - nie je súčasťou spisu), pričom dňa 7. septembra 2017 bol povolený vklad do katastra nehnuteľností. Z výpisu z obchodného registra spoločnosti REJA CATERING s. r. o. na č. l. 14 spisu vyplýva, že dňa 9. septembra 2017 došlo k prevodu obchodného podielu spoločníka P. O. v spoločnosti REJA CATERING s. r. o. na obchodnú spoločnosť Simple Pay s. r. o.

16.3. Pokiaľ sa odvolací súd v odôvodnení bez ďalšieho len stotožnil s okresným súdom v zistení „časovej súvislosti“ vykonaných úkonov, ako aj úmyslu dlžníka veriteľa ukrátiť uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky konštatujúc, že žalovaná v konaní hodnoverne nespochybnila, že z jej strany bola zaplatená kúpna cena, podľa dovolacieho súdu z uvedeného odôvodnenia odvolacieho súdu v kompletizujúcej jednote s potvrdzovaným rozhodnutím okresného súdu nie je zrejmé, či daný úmysel (ukrátiť veriteľa) musel byť a ako (z čoho vyplýva) žalovanej ako tretej osobe známy, ide o jeden zo zákonných predpokladov pre odporovateľnosť právneho úkonu, ktorý musí byť splnený spolu s ostatnými predpokladmi kumulatívne. Z odôvodnenia rozhodnutia súdov nižšej inštancie nie je zrejmé, od čoho súdy odvíjali záver o vedomosti žalovanej o úmysle dlžníka/obchodnej spoločnosti, resp. zmenečného ručiteľa (ďalej len „dlžník“) ukrátiť veriteľa, resp. na základe čoho (akej konkrétnej skutočnosti) žalovaná vedela alebo musela vedieť o úmysle dlžníka ukrátiť veriteľa. Uvedené konštatovanie nie je ozrejmene takým spôsobom, aby strana sporu nemusela hľadať odpoveď na pre vec rozhodujúce skutočnosti v rovine dohadov, aby sa s prijatými závermi bolo možné stotožniť ako s logickým záverom procesu poznania nielen právnych záverov, ale aj skutkových, z ktorých právne závery vychádzajú. Inými slovami z rozhodnutí súdov nižšej inštancie nevyplýva, či úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa ne/musel byť známy žalovanej len z dôvodu, že nemalo byť preukázané zaplatenie kúpnej ceny za nehnuteľnosti a „časovej súvislosti“, ku ktorej dovolací súd poznamenáva, že úmysel ukrátiť veriteľa by musel byť žalovanej známy do budúcnosti (pro futuro), keď k zmenám v obchodnom registri došlo až po uzavretí kúpnej zmluvy k nehnuteľnostiam, pričom dovolací súd opätovne uvádza, že z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, na základe čoho žalovaná mohla vedieť, či vedela alebo musela vedieť o úmysle dlžníka ukrátiť veriteľa. Odvolací súd tak na argumentáciu dovolateľky v odvolacom konaní dostatočne a zrozumiteľne nereagoval, aby tak dal na ňu konštruktívnu a presvedčivú odpoveď, v ktorej by sa s ňou vysporiadal jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom aj z hľadiska jej relevancie k príslušným ustanoveniam upravujúcich zákonné predpoklady úspešného odporovania právneho úkonu v zmysle § 42a ods. 1 a 2 OZ. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia tak dostatočným spôsobom nezaoberal odvolacou argumentáciou dovolateľky, ktorá si vyžadovala špecifickú odpoveď, a ktorá mohla mať eventúálne zásadný význam pre rozhodnutie vo veci.

17. Pretože odvolací súd v prejednávanej veci nezaujal k odvolacím námietkam žalovanej žiadne, prípadne nedostatočné stanovisko, jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné a záver dovolacieho súdu je taký, že v danom prípade došlo k zaťaženiu konania pred odvolacím súdom tvrdenou zmätočnosťou vadou podľa § 420 písm. f) CSP a dovolanie musí byť z tohto dôvodu nielen prípustné, ale tiež dôvodné, lebo je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 431 ods. 1 CSP. Absencia vysporiadania sa, resp. nedostatočné odôvodnenie odvolacieho súdu v jeho rozsudku s takými odvolacími tvrdeniami žalovanej, ktoré bez ďalšieho nejde označiť za nepodstatné, je totiž tak závažným nedostatkom rozhodnutia (a zásahu do procesných práv), ktorého intenzita zakladá (až) porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

18. Dovolací súd aj napriek vyššie konštatovanej vade zmätočnosti rozhodnutia (nepreskúmateľnosti) odvolacieho súdu ďalej k námietke dovolateľky ohľadom nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu najmä vo väzbe na vymáhateľnú pohľadávku, resp. jej tvrdenie už v odvolacom konaní o nenaplnení zákonných predpokladov v zmysle § 42a OZ a unesenia dôkazného bremena žalobcom, považuje za potrebné uviesť nasledovné:

18.1. Podľa § 42a ods. 1 a 2 OZ sa veriteľ môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkovými právnymi úkonmi podľa ods. 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. Toto právo má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený (§ 42a ods. 1 OZ). Odporovať možno právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy, a právnomu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený, a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi (§ 116 a § 117), alebo ktoré

dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať (§ 42a ods. 2 OZ).

18.2. Z citovanej právnej úpravy vyplývajú zákonné predpoklady úspešného odporovania právneho úkonu, ktoré musí veriteľ preukázať (teda musí tvrdiť a dokázať, aby bola žaloba úspešná).

18.2.1. Prvým predpokladom uplatnenia odporového práva veriteľa je existencia vymáhateľnej pohľadávky veriteľa voči dlžníkovi. Vymáhateľná pohľadávka v zmysle ustanovenia § 42a odsek 1 Občianskeho zákonníka je pohľadávka, ktorú možno úspešne vymáhať v základnom súdnom konaní (rozhodnutie veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1VCdo/1/2022 zo 17. mája 2022 uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR ako stanovisko R 2/2022, ktoré nadviazalo na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/102/99 uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR ako stanovisko R 44/2001). V zmysle aktuálnej judikatúry (R 2/2022) je nutné pojem „vymáhateľnosť“ vnímať v zmysle pojmu „žalovateľnosť“ pohľadávky, teda vymáhateľnosť ako vlastnosť pohľadávky nastupuje ešte pred jej vykonateľnosťou. Pohľadávka teda nemusí byť v čase rozhodovania súdu vykonateľná (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Obdo/13/2023). Súdna prax sa ustálila v názore, že vymáhateľnou pohľadávkou na účely citovaného ustanovenia je taká, ktorú možno uplatniť v základnom konaní, inak povedané tzv. žalovateľná pohľadávka (actio nata).

18.2.1.1. Pokiaľ žalovaná pri vymáhateľnej pohľadáвке poukazovala v dovolaní na rozsudok najvyššieho súdu z 24. júna 2020 sp. zn. 6Cdo/237/2017, v ktorom za vymáhateľnú pohľadávku bola považovaná pohľadávka, ktorej splnenie možno vynútiť cestou exekúcie, t. j. pohľadávky, ktorá bola veriteľovi priznaná vykonateľným rozhodnutím alebo iným titulom, podľa ktorého možno nariadiť exekúciu, k uvedenému dovolací súd poznamenáva, že rozhodnutím ústavného súdu z 20. januára 2022 sp. zn. II. ÚS 139/2021 bol uvedený rozsudok, aj uznesenie najvyššieho súdu (veľkého senátu) sp. zn. 1VCdo/4/2019 z 28. apríla 2020 predchádzajúce tomuto rozsudku, zrušené, pričom vec bola vrátená na ďalšie konanie na najvyšší súd veľkému senátu, ktorý senát vo veci rozhodol uznesením najvyššieho súdu zo 17. mája 2022 sp. zn. 1VCdo/1/2022 (pozri bod 18.2.1. tohto rozhodnutia).

18.3. Druhý predpoklad vzniku odporového práva predstavuje tzv. ukracujúci právny úkon medzi dlžníkom a kvalifikovanou treťou osobou, resp. v prospech takejto osoby. Ukrátenie uspokojenia veriteľovej pohľadávky predpokladá také zmenšenie majetku, ktoré bráni uspokojeniu pohľadávky v celom rozsahu alebo aspoň sčasti. V judikatúre prevláda názor, že pokiaľ následkom dlžníkovho právneho úkonu nebolo zmenšenie jeho majetku, pretože išlo o tzv. ekvivalentné právne úkony, ktoré musia byť reálne, nemôže dôjsť k ukráteniu uspokojenia veriteľovej pohľadávky. O tzv. ekvivalentný právny úkon dlžníka ide len vtedy, ak za prevedené veci, práva alebo iné majetkové hodnoty sa dlžníkovi naozaj (reálne) dostala ich obvyklá cena alebo iná skutočne primeraná (rovnocenná) náhrada. V konaní o odporovacej žalobe musí byť preto záver, že napadnutý právny úkon je úkon ekvivalentným, vždy bezpečne preukázaný, a to nielen odkazom na samotné znenie právneho úkonu, ale zistením, že za plnenie, ktoré ním dlžník stratil, nadobudol iné plnenie skutočne ekvivalentnej povahy (pozri L. Drápal: Zápis zo školenia na tému „Odporovateľnosť a konkurzy“ uverejnený v časopise Justiční praxe č. 5, ročník 2002, s. 240, aj rozhodnutia NS ČR sp. zn. 30Cdo/2435/2006, 21Cdo/2426/1999). Ak sa v konaní o odporovacej žalobe zistí, že žalovaný nadobudol od dlžníka jeho nehnuteľnosť bez toho, aby mu za ňu reálne poskytol jej obvyklú cenu použiteľnú na úhradu jeho dlhov alebo inú rovnocennú náhradu, je možné náležite posúdiť aj to, či dlžník na žalovaného previedol nehnuteľnosť v úmysle ukrátiť veriteľa (pozri rozsudok NS ČR sp. zn. 21Cdo/4333/2007).

18.3.1. Dovolací súd tiež k tzv. ukracujúcemu právnemu úkonu a v tej súvislosti jeho posúdenia ako ne/ekvivalentného právneho úkonu a tým ne/možnosti ukrátenia veriteľovej pohľadávky a vedomosti tretej osoby (žalovanej) o tom, že právny úkon sa realizuje za účelom ukrátenia veriteľa, akcentuje, že bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno o tom, že ide o ukracujúci právny úkon, t. j. že dlžníkove právne úkony ukracujú uspokojenie jeho pohľadávky a úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa bol známy druhej strane odporovateľného právneho úkonu, nesie aj v tomto prípade veriteľ. Preukázanie tohto úmyslu dlžníka nie je podmienkou odporovateľnosti vtedy, keď je „druhou stranou“ osoba dlžníkovi blízka (§ 116 a § 117 OZ), pričom táto skutočnosť nebola v posudzovanom prípade skúmaná ani spochybňovaná. Pokiaľ veriteľ odporuje právnemu úkonu dlžníka, ktorým bol v posledných troch rokoch prevedený jeho exekvovateľný majetok na tretiu osobu nespĺňajúcu kritériá podľa odsekov 3 a 4 § 42a OZ (bez účasti blízkych osôb), je povinný v konaní tvrdiť a preukázať ukracujúci úmysel dlžníka a kumulatívne aj to, že daný úmysel musel byť tretej osobe známy (pozri v podrobnostiach Števec, M., Dulak, A., Bajánková

J., Fečík M., Sedlačko, F., Tomašovič, M., a kol. Občiansky zákonník I, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2019, § 42a).

18.4. Tretím predpokladom vzniku odporového oprávnenia veriteľa je charakter odporovateľného právneho úkonu ako úkonu in fraudem creditoris, teda s cieľom poškodiť, resp. oklamať veriteľa. Musí ísť teda o úkon, ktorý ukrátil veriteľa v možnosti domáhania sa uspokojenia z majetkovej sféry dlžníka. Takýto charakter možno právnomu úkonu prisúdiť vtedy, ak je kumulatívne naplnená subjektívna stránka odporovateľnosti, spočívajúca v úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa, a súčasne aj objektívna stránka odporovateľnosti, spočívajúca v reálnom úbytku v majetkovej sfére dlžníka. K reálnemu ukráteniu musí dôjsť v príčinnej súvislosti s fraudóznym (poškodzujúcim) konaním dlžníka.

18.5. Štvrtým kritériom vzniku subjektívneho odporového práva je existencia kvalifikovaných predpokladov na strane tretej osoby, s ktorou dlžník odporovateľný právny úkon uzatvoril, resp. ktorá mala z tohto úkonu prospech (ak ide o úkon jednostranný), ktoré možno rozdeliť do dvoch skupín: a) subjektívna vedomosť tretej osoby o fraudóznom (poškodzujúcom) úmysle dlžníka, teda vedomosť tejto osoby o tom, že právny úkon sa realizuje za účelom ukrátenia veriteľa; b) právny status tretej osoby, ktorý sa posudzuje objektívne a bez ohľadu na subjektívnu vedomosť tretej osoby o úmysloch dlžníka, resp. ktorý vo vzťahu k tejto osobe zakladá relevantnú právnu domnienku.

18.6. Poslednou podmienkou odporovateľnosti je nevyhnutnosť uplatnenia subjektívneho odporového práva v zákonom stanovenej trojročnej lehote - objektívnej hmotnoprávnej lehote, počítanej od momentu, keď došlo k uzavretiu odporovateľného právneho úkonu medzi dlžníkom, treťou osobou, alebo blízkou osobou (pozri v podrobnostiach Števček, M., Dulak, A., Bajánková J., Fečík M., Sedlačko, F., Tomašovič, M., a kol., Občiansky zákonník I, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2019, § 42a).

18.7. Dovolací súd tiež akcentuje, že odporovateľnosť postihuje predovšetkým právne úkony dlžníka, ktorými sa dlžník zbavil majetku, aby zmaril uspokojenie nároku veriteľa. Pod dlžníkom veriteľa je potrebné v zmysle § 42a ods. 1 OZ rozumieť nielen osobu, ktorá je zaviazaná splniť veriteľovi vlastný dlh (iný záväzok), ale aj ručiteľa a ďalšie osoby, ktoré sú z dôvodu akcesorickej a subsidiárnej povinnosti zákonom zaviazané uspokojiť pohľadávku veriteľa.

18.7.1. Ručiteľ (vrátane zmenečného ručiteľa), ktorý je ako tzv. náhradný dlžník, už od vzniku ručenia zaviazaný uspokojiť veriteľa (pre prípad, že by ho neuspokojil hlavný dlžník), môže urobiť úmyselné právne úkony in fraudem creditoris (s cieľom poškodiť, resp. oklamať veriteľa), ktorými bude vo svojich dôsledkoch sledovať, aby nemusel splniť svoje povinnosti ručiteľa, a aby z jeho majetku veriteľ nebol (nemohol byť) uspokojený. Právne úkony v úmysle ukrátiť veriteľa môže urobiť nielen v čase, keď ručiteľovi ešte nevznikla povinnosť uspokojiť veriteľa, ale aj po tom, čo ho veriteľ dôvodne vyzval, aby splnil pohľadávku (iný záväzok), a či sa má teda splniť uhradzovacia funkcia ručenia.

19. Vzhľadom na obsah spisu a rozhodnutie odvolacieho súdu (pozri najmä body 29. a 30. jeho odôvodnenia) a vyššie uvádzané zákonné predpoklady úspešného odporovania právneho úkonu, ktoré musí veriteľ preukázať, dovolací súd môže len konštatovať, že ani v tomto rozhodnutí odvolacieho súdu nezodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Vo svojom rozhodnutí odvolací súd ohľadom námietky žalovanej o nenaplnení zákonných predpokladov v zmysle § 42a OZ sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie o naplnení týchto predpokladov, pričom posúdenie odporovanej kúpnej zmluvy ako ne/ekvivalentného právneho úkonu a tým ne/možnosti ukrátenia veriteľovej pohľadávky a prípadnej vedomosti tretej osoby (žalovanej) o tom, že právny úkon sa realizuje za účelom ukrátenia veriteľa, v rozhodnutiach súdov nižšej inštancie absentuje napriek tomu, že ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie významný a odpoveď súdu práve na tento argument sa vyžaduje. V konaní o určenie neúčinnosti právneho úkonu odporovateľného podľa § 42a OZ nie sú súdy nižších inštancií zbavené povinnosti dôsledne skúmať zákonné predpoklady úspešného odporovania právneho úkonu a výsledné rozhodnutie v tomto smere náležite a presvedčivo odôvodniť.

20. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd môže len konštatovať, že rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie preto malo ozrejniť skutkové a právne závery takým spôsobom, aby strana sporu (účastník konania) nemusela hľadať odpoveď na pre vec rozhodujúce skutočnosti v rovine dohadov, a aby mohla skutkovo aj právne proti rozhodnutiu argumentovať. Keďže odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu uvedené obsahové náležitosti nemá, možno len uzavrieť, že je nepreskúmateľné.

21. Uvedené nedostatky odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu z pohľadu zmätočnej vady konania (nepreskúmateľnosti rozhodnutia) namietanej dovolateľkou majú za následok, že dovolaním

napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nespĺňa zákonné požiadavky v zmysle ustanovenia § 393 ods. 2 CSP na riadne odôvodnenie rozsudku. Vzhľadom na uvedené je dovolanie žalovanej nielen prípustné podľa § 420 písm. f) CSP, ale tiež dôvodné, lebo je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 431 ods. 1 CSP.

22. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, dovolací súd sa už nezaoberal ďalšími dovolacími námietkami žalovanej. Postupoval v súlade s rozhodovacou praxou odvolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti (nepreskúmateľnosť rozhodnutia) ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (porovnaj sp. zn. 1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 5Cdo/29/2016, 8Cdo/70/2017).

23. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v zmysle týchto ustanovení zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

24. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.